

FESTES DE BINIAMAR

Santa Tecla

2012

del 19 al 23 de setembre

*L'Ajuntament de Selva
vos desitja*

**Bones Festes
de**
Santa Tecla 2012
Molts d'anys!!

Ajuntament de Selva

Portada: Tina Morro Ramon
Disseny, Maquetació, Impressió:

GELABERT Arts Gràfiques ■ 971 54 14 46

► Salutació i convidada a festa

BINIAMAR es vesteix de festa per celebrar tots junts Santa Tecla, bella tradició que preservam des de l'antigor del nostre poble. Aquests dies som encara més acollidors com sap esser la gent biniamera i ens alegrem de trobar-nos als carrers i places tots els que hi vivim i els que ens visiten, especialment tots els fills del poble que aquests dies hi fan estatge.

Sempre he considerat que les festes són del poble i les ha de fer el poble. Des d'aquí vull agrair a totes aquestes persones, associacions i empreses del poble que vénen a bé a col·laborar, participar i aportar idees en benefici de tots.

Davant les dificultats i obstacles que la vida ens pot dur és amb la col·laboració, cooperació i solidaritat entre tots el que ens ha de guiar pel camí.

Hem convidat a pronunciar el pregó a Gaspar Valero, gran coneixedor i estudiós del patrimoni cultural mallorquí que donarà compte del nostre patrimoni arquitectònic, de la nostra cultura i tradicions i de la nostra història.

Preservant el caràcter de Biniamar, les generacions futures podran gaudir dels valors culturals que són els que donen identitat a un poble.

Vull fer també menció a l'homenatge a la gent gran. Un poble que honora als seus majors s'honora a si mateix. Però també el jovent ve carregat d'il·lusions i d'esperances i en aquest camí els hem d'acompanyar. M'agradaria que gaudissin dels actes preparats i en especial reconèixer el mèrit i la feina que ha duit a terme tot el grup de biniamers per representar l'obra "Un secret ben guardat".

Vos convid en nom de tot el consistori i en el meu propi a sortir als carrers i a les places i a participar i gaudir de les Festes Patronals de Santa Tecla de Biniamar.

MOLTS D'ANYS!!

La vostra batlessa
Maria Tortella Rotger

Festes de Santa Tecla

XXXVIII HOMENATGE A LA GENT GRAN

Fiol Llabres, Francisca.....	08/02/17	Sanchez Blazquez, Juan.....	25/11/31
Romero Maldonado, Dolores.....	20/04/18	Nicolau Coll, Catalina.....	05/12/31
Llabres Cantarellas, Antonio.....	03/06/22	Mora Mora, Antonia.....	01/01/32
Ferragut Pons, Margarita.....	18/08/23	Morro Moya, Margarita.....	04/01/32
Rotger Reus, Francisca.....	21/09/24	Reus Mateu, Catalina.....	10/04/32
Reus Villalonga, Jose.....	04/10/24	Heredia Sanchez, Maria.....	10/07/32
Herrera Lopez, Antonio.....	07/02/25	Munar Alcover, Francisco.....	27/04/33
Horrach Puigros, Gabriel.....	28/10/25	Coli Cerda, Bernardino.....	09/07/33
Planas Rotger, Antonio.....	12/06/26	Balaguer Jaume, Jeronima.....	26/10/33
Reus Rotger, Antonio.....	08/08/26	Morro Morro, Mateo.....	26/10/33
Bonafe Alorda, Bartolome.....	08/11/28	Coll Amengual, Magdalena.....	25/06/34
Prieto Pons, Antonia.....	04/12/28	Canals Jofre, Maria Carmen.....	16/07/34
Mir Vallori, Juana.....	17/01/29	Nicolau Coll, Bernardo.....	15/12/34
Reus Rotger, Juan.....	22/03/29	Morro Marti, Bartolome.....	30/03/35
Heredia Sanchez, Victoria.....	18/04/29	Morro Moya, Juan.....	06/04/35
Reus Villalonga, Andres.....	11/10/29	Torres Vidal, Maria Del Pil.....	28/05/35
Reus Mateu, Cristobal.....	30/11/29	Martinez Caballero, Valeriano.....	06/10/35
Ramon Segui, Lucia.....	25/06/30	Nicolau Jaume, Esperanza.....	06/03/36
Hernandez Diaz, Ana.....	28/09/30	Ripoll Coll, Matias.....	23/04/36
Estrany Marti, Antonia.....	16/07/31	Benitez Muñoz, Araceli.....	15/06/36
Muñoz Rabaneda, Teresa.....	12/10/31	Reus Jaume, Catalina.....	11/09/36
Riera Bonafe, Lorenzo.....	04/11/31	Reus Mateu, Maria.....	26/08/37

NAIXEMENTS A BINIAMAR

Sergi Perelló Pons, 16/10/2011

Xesca Coll Montes, 27/01/2012

Kalan Federic Martinez Martinez, 19/03/2012

Neus Aranda Aguiló, 24/05/2012

Jaume Comas Moyá, 10/08/2012

Ferran Garcia Dorn, 24/08/2012

Programa de Santa Tecla

2012

Divendres, 14 de setembre

12.00 h. Posada de bandera i repicada de campanes. S'obsequiarà amb un gelat als nins i nines assistents.
Lloc: Plaça Major.

Diumenge, 16 de setembre

21.00 h. II Torneig de Truc. Fase classificatòria. Inscripcions al Bar Mayorga fins divendres 14.
Lloc: Plaça Major.

Dilluns, 17 de setembre

21.00 h. II Torneig de Parxís. Inscripcions al Bar Sa Quintana fins divendres 14.
Lloc: Plaça Sa Quintana.

Dimarts, 18 de setembre.

19.00 h. Partit FRADINS vs CASATS. Trobada a les 18:30 h per fer equips.
Lloc: Església Nova.

21.00 h. II Torneig de Truc. Rondes finals.
Lloc: Plaça Major.

L'Ajuntament es reserva el dret de canviar, modificar o suspendre qualsevol dels actes programats.

► Programa de Santa Tecla

Dimecres, 19 de setembre.

19.30 h. Inici de les festes amb amollada de coets, repicada de campanes i cercavila amb xeremiers.

20.00 h. Exposició de teules i manualitats a càrrec de Margarita Coll Gual.
Lloc: Centre Socio-sanitari.

20.30 h. Pregó de festes a càrrec de Gaspar Valero Martí, escriptor i llicenciat en Història.
Lloc: Església Parroquial de Santa Tecla.

21.30 h. Actuació de l'Agrupació **Aires de Muntanya**.
Lloc: Plaça Major.

Dijous, 20 de setembre

22.00 h. Gran Nit de Teatre a càrrec de la gent de Biniamar.
Director: Bernat Reus. **"Un secret ben guardat"**
representada per un grup de Biniamar.
Lloc: Església Nova.

Divendres, 21 de setembre

21.00 h. Sopar popular amb la participació de tot el poble, amb l'aportació dels plats elaborats per les famílies de Biniamar. Les aportacions s'han de fer a l'Església Nova de les 19:30 a les 20:30 h. L'ajuntament aportarà aigua, vi i pa per a tot els assistents. ...i per païr el sopar...
Ball per a tothom amb l'actuació de **Joan Sebastià**.
Lloc: Església Nova.

00.00 h. Nit Jove amb les actuacions de:
Enrocats
Band-i-dos
4L
Some People
Dj Cocktail "como pincha"
Lloc: Plaça de l'Església Nova.

L'Ajuntament es reserva el dret de canviar, modificar o suspendre qualsevol dels actes programats.

Programa de Santa Tecla

Dissabte, **22** de setembre

- 10.00 h. Tallers infantils.**
Lloc: Es Torrentet.
- 17.00 h. Passacarrers** amb una colla de xeremiers.
- 17.30 h. XXXVIII Homenatge a la Gent Gran.** Missa oficiada per Mn. Francisco Carmona, rector de Biniamar.
Amb l'actuació de **"Dances del mon"**.
Lloc: Església Nova.
- 22.30 h. Gran Verbena** amb les actuacions de:
Duo Acuaris
Anegats
Big Without String
Filats Show "Enfila't a sa festa"
Lloc: Plaça de l'Església Nova.

Diumenge, **23** de setembre. **FESTA DE LA PATRONA**

- 10.30 h. Passacarrers** amb una colla de xeremiers
- 11.00 h. Ofici Solemne** en honor a Santa Tecla, patrona del nostre poble, oficiat per Mn. Francisco Carmona, rector de Biniamar.
Lloc: Església de Santa Tecla.
- 12.30 h. Refresc popular** per a tot el poble, obsequi del Forn Ca'n Pistola i Bar Mayorga.
Lloc: Plaça Major.
- 17.00 h. Horabaixa infantil.**
Correguda de Joies - Castells inflables, per infants.
Lloc: Es Torrentet.
- 22.00 h. Gran Nit de Teatre.**
La companyia **"El Somni Produccions"**, presenta l'obra **"Mamaaà!"**, una comèdia de Jordi Sánchez i Pep Aton Gómez, dirigida per **Catalina Solivelles** i amb actors de talla com Joan Manel Vadell i Xim Vidal.
Lloc: Església Nova.

FI DE FESTES AMB TRACA FINAL

L'Ajuntament es reserva el dret de canviar, modificar o suspendre qualsevol dels actes programats.

PREGÓ de les Festes de Santa Tecla, BINIAMAR 2011

Felip Munar i Munar

Les festes de Santa Tecla, Biniamar
22 de setembre, 2011

Sr. batlle Major, Sra. batllessa de Biniamar, Sr. batlle de Caimari, Sr. Batlle de Moscardi, regidors i regidores, benvolguts i estimats biniamers i biniameres, amigues i amics,

Segurament, per molts de vosaltres, sigui una sorpresa que avui, una persona que no ha respirat i viscut devora els batecs diaris del vostre poble vos faci el pregó, la convidada de les festes dedicades a la vostra patrona santa Tecla, amb tantes arrels de la nostra història comuna d'ençà de la conquesta de 1229. Idò d'això n'heu de donar la culpa a la Sra. Maria Tortella i a l'amic Joan Rotger que varen trobar que les meves paraules no desentonarien amb els sentiments i la vida de Biniamar. I vos puc assegurar que han encertat amb la intencionalitat: he vingut a passejar-me pels carrers de Biniamar: la bona amfitriona Maria m'ha mostrat l'ànima del poble, les cases que tenen nom propi, com les persones -aquí és can tal, aquí deçà és can qual- i em contava la història de tota la generació com si cada pedra tengués vida per ella mateixa. Això és un poble, això és la vida d'un poble, el sentiment compartit i valorat, estimat i volgut per totes les persones que hi viuen i, sobretot, perquè així ho volen elles mateixes.

Vos vull dir que de Biniamar -i no és per adular-vos, o fer-vos la cara neta, vos ho puc assegurar- m'agrada tot; jo també som d'un poble que, si fa no fa, té la mateixa fisonomia que Biniamar: Lloret de Vistalegre. Allà també ens coneixíem tots, i sabíem tothom qui era, d'on venia i, fins i tot, li fèiem els comptes sobre allò que podia esser o volia fer. I la vida de tots els pobles de la nostra illa és molt semblant, pertanyem a un grup que té una manera peculiar de veure el món que l'envolta, una manera exclusiva de viure les relacions i les festes; i això no ens fa ni millors ni pitjors que cap altre ésser de l'univers, però sí que ens fa únics. I és precisament aquesta singularitat que hem de malavejar conservar: la diversitat ens fa més rics, més reals, més

constructius; el pensament únic és danyiu, malèvol. I hi ha un exemple ben clar d'això que vos dic: si un matrimoni vol esser benvingut s'ha de basar en el respecte i en la llibertat; si jo vull que la meva parella faci allò que li man, que digui allò que li dic, que pensi allò que jo li he proposat, no parlarem d'una relació entre persones iguals i dignes, parlarem de submissió.

I perquè vos he esmentat això? Idò perquè volia parlar-vos de les coses que entre tots hem triat per tal de conformar una comunitat diversa i respectuosa, rica i peculiar, única i integradora. Tal vegada allà on coneixem més una persona -si és que la podem arribar mai a conèixer- és quan ens trobam de festa. No sé si vos ha passat mai allò de dir: "Mai m'hagués pensat que aquesta persona fos així com és", quan l'hem coneguda fora dels àmbits que habitualment ens hi havíem relacionat. Les persones humanes som la creació més espectacular i immensa del Creador, capaços de pensar, raonar, construir; i també, evidentment de malbaratar i odiar. Dins el cor d'una persona hi ha el bé i el mal, i la llibertat consisteix precisament de poder triar una cosa o altra, i ens sentirem més feliços fent una cosa o altra; vet aquí la llibertat divina duita a les seves conseqüències més humanes. Aquesta llibertat ens ha dat peu a triar les nostres maneres de conuiu o de coexistir, de proposar quan feim festa i quan no, quins dies són els més apropiats i per què. És de tot això que volia parlar-vos aquesta nit de crida i convidat a la festa.

Santa Tecla

Es va convertir al cristianisme en escoltar les paraules de sant Pau, el qual havia anat a predicar a la ciutat on vivia. Un governador romà se'n va enamorar i insistia a fer-la renegar de la seva religió. La fermesa de la santa el va fer desesperar i, finalment, la va fer agafar i la va sotmetre a diversos turments fins a la mort. És considerada la primera dona màrtir.

Biniamar

Creences

La vostra santa era la patrona dels moribunds, perquè donàs una mort dolça, i advocada contra les malalties oculars. Se la representa lligada a una estaca, un lleó o un toro, a la foguera, amb serps enroscades als braços, devora sant Pau. La festivitat de santa Tecla esdevé un element més de la mecànica difusora del culte de sants orientals cap a Occident a base de duplicacions en els sinaxaris; una de les vies de penetració d'aquests cultes passava precisament per l'Alvèrnia, d'on és capital Clarmont; al segle XVII un vicari de Clermont-Ferrant va reconèixer les relíquies que es conservaven a l'altar de sant Pardult: "Aquí es troben les relíquies de la beata Tecla, verge i màrtir 'que Hiconie oriunda fuit'".

Tal vegada els refranys, les dites, les sentències, esdevenen la manera més objectiva amb què les persones veien allò que els envoltava, i ho volien deixar en la memòria col·lectiva perquè tothom se'n recordàs. Només uns quans d'exemples:

Mes de gener

Per any nou, un pas de bou.
Qui treballa per cap d'any, treballa tot l'any.
A l'hivern, el millor amic és un bon abrisc
El foc, a l'hivern, és mig aliment.
Pel gener no siguis matiner.
Mes de gener, mes malfeiner.
Aigua de gener, tot l'any va bé.

Mes de febrer

Febrer, mes mentider, un dia dolent i l'altre també.
Aigua de febrer, bona pel sementer.
El febrer, nou cares té.
Pel febrer, treu flor l'ametller.
Mata més el febrer que el carnisser.
Febrer el curt, amb vint-i-vuit dies se'n surt.

Mes de març

No hi ha març que no marcegi, ni boig que no bogegi, ni fill d'ase que no brami.
Març ventós i abril plujós, fan el maig florit i formós.
De flor de març, fruit no en veuràs.
Març, marçador, que de nit fa fred i de dia calor.
Pel març, corre el diable per totes parts.

Mes d'abril

Abril finat, hivern acabat.
Abrils i senyors, tots traïdors.
Abril, un de bo de cada mil.
Crema més el sol d'abril que el de tot l'estiu
Fins a setanta d'abril no et llevis un fil.
Gelada abrilera, fam al darrera.

Mes de maig

Maig humit, fa el pagès ric.
Maig ventós i juny calent, fan bon vi i bon forment.
Pel maig, cada dia un raig.
Pluja de maig, collita segura.

Mes de juny

Al juny, l'estiu no és lluny.
Pel juny, cada gota com el puny.
Pel juny, la falç al puny.
Si plou a primers de juny, el bon temps és lluny.
Aigua per sant Joan, celler buit i molta fam.
Les herbes de sant Joan tenen virtut tot l'any.

Mes de juliol

Al mes de juliol, a l'era hi fa bon sol.
Pel juliol, ni dona ni caragol.
Pel juliol, amb poc foc bull el perol.
Pel juliol, beure, suar i la fresca cercar.

Mes d'agost

Per l'agost, bull la mar i bull el most.
Pluges per l'agost, mel i most.
Cada cosa al seu temps, com les figues a l'agost.
Aigua per la Mare de Déu d'Agost, treu oli i aigua al most.
Per l'agost és madura; pel setembre, sepultura.
A l'estiu tavernera, a l'hivern fornera.
A l'estiu, tota cuca viu.

Mes de setembre

El setembre és veremador, i es fa vi del bo i millor.
Al setembre, el mal temps és de témer.
El fred de setembre mata l'eruga.
El setembre s'emporta els ponts o eixuga les fonts.
Pel setembre, cull les pomes, abans no vénguin les bromes.
Setembre boirós, graner polsós.

► Programa de Santa Tecla

Mes d'octubre

Per l'octubre, fuig de l'ombra i cerca el sol.

Per sant Narcís, cada mosca en val sis.

Si a l'octubre fa bon fred, mor el cuquet.

Quan l'octubre ja és finit, mor la mosca i el mosquit.

Si vols tenir un bon favar, sembla'l per la Mare de Déu del Pilar.

Mes de novembre

A primers de novembre, el teu foc ja pots encendre.

Pluges de novembre, omplen els barrals i curen tots els mals.

Novembre humit, et farà ric.

De Tots Sants a Sant Martí, sembla si vols collir.

Per Tots Sants, sembrats els camps.

Qui per Tots Sants no té sembrats, perilla quedar enganyat.

Mes de desembre

A l'hivern, el millor amic és un bon abrigo.

Bona sort per sant Joan, desventura per Nadal.

Per l'advent, posa't al sol i guarda't del vent.

De Nadal a Carnestoltes, set setmanes desimboltes.

De Nadal a sant Joan, va mig any.

Pel desembre tremola el vent i l'home més valent.

La missa de Nadal, per tot l'any val.

Nadal en dilluns, festes a munts.

Sant Silvestre és el darrer vespre.

EL CALENDARI FESTIU I AGRÍCOLA DE L'ANY

"L'any solar es divideix en quatre estacions de tres mesos cadascuna: primavera, estiu, tardor i hivern, marcades pels equinoccis i solsticis i definides pels curs del sol i els canvis climàtics: la primavera és càlida i humida; l'estiu, càlid i sec; la tardor, freda i humida; i l'hivern, fred i sec. Marquen el ritme de la natura i de la vida, de primavera a primavera: naixement i creixença, plenitud, minva i vellesa, mort... i resurrecció. La primavera és figurada com una al·lota coronada de flors i amb una branca plena de brots verds; l'estiu, amb un manat d'espigues en una mà i una falç a l'altra; la tardor, amb pàmpols i raïms i una cistella de fruita; i l'hivern, amb la testa nua, un ram d'olive-

ra ple d'olives, vora la llar de foc. També tenen colors: verd tendre, daurat encès, or vell i cendrós o blanc de neu. I expressen sentiments i emocions: la primavera, esperança i alegria; l'estiu, fruïció i plenitud; la tardor, tristesa i enyorament; l'hivern, recolliment, temença. Les estacions manifesten el caràcter cíclic del temps, el mite còsmic de l'etern retorn. També marquen el ritme de les feines agrícoles i ramaderes, de pescadors i navegants. Treball, lleure i festes s'organitzen al llarg del cicle estacional." Vet aquí com introdueix de manera clara i precisa Joan Soler i Amigó el capítol sobre "Les festes" en La cultura popular i tradicional.¹

Els solsticis assenyalen l'extinció i la plenitud del sol en el zenit, en els equinoccis el dia té tantes hores de claror com de foscor: el de primavera, amb el dia creixent des del solstici d'hivern, que és la nit més llarga i el dia més curt de l'any; el de tardor, amb el dia minvant des del solstici d'estiu, que és la nit més curta i el dia més llarg. L'equinocci de primavera s'escau el 21 de març i el de tardor, el 23 de setembre; això no obstant, en el calendari popular la primavera comença amb la festa de l'Encarnació (25 de març) i la tardor, amb sant Miquel de setembre (29 de setembre): són els dies que el sol és més segur i per això són aconsellats per a marcar els rellotges de sol, al punt de migdia.

El santoral

El cristianisme es va trobar amb tot un seguit de celebracions i ofrenes a déus que no va poder foragitar; va aconseguir, però, que la gent passàs a celebrar els sants que l'església havia imposat. Així, sant Antoni Abat va ocupar el lloc de Saturn, déu sembrador dels romans, que va ensenyar els humans a plantar els primers cereals; sant Martí va suplantar Mart, déu de la guerra; Silvà, el déu selvàtic, fecundador del bosc, es tornà sant Silvestre, patró de les bruixes; els dos sants Joans, Baptista i Evangelista, varen suplantar, per la similitud dels noms, el déu solar Janus, a les portes dels solsticis d'estiu i d'hivern; i santa Bàrbara va assumir la funció de la divinitat protectora contra trons i tempestes.

Religió i medicina popular

La religió ha condicionat també la medicina popular: es relacionava la malaltia amb un sant que feia la

Biniamar

funció d'advocat per guarir-la; en altres casos es feien –i es fan– peregrinacions a llocs considerats màgics –sants–. Els sants han estat considerats els intermediaris de la gràcia divina, que cura la malaltia o l'evita; ells són els que sol·liciten i empren la intercessió divina de Jesucrist per evitar o curar la malaltia. Aquesta actuació anava acompanyada, en moltes ocasions, d'oracions, algunes de les quals eren secretes, i passaven de pares a fills just abans de morir o en dies assenyalats. Aquestes oracions s'havien de memoritzar i s'havien de dir en veu alta tres vegades. Així mateix, la simbologia cristiana tenia molta influència en la curació: creus, espelmes, oracions, aigua beneïda, etc.

La importància dels calendaris

Calendari ve de "calendes". Les calendae eren, segons l'antiga ordenació romana del temps, el primer dia del mes. Aquest nom es conserva encara en certes festes populars tradicionals. A la Provença, el Nadal s'anomena li Calendo, pel fet que coincidia amb l'antic inici de l'any romà. De la mateixa manera, el cicle festiu de maig començava amb les calendae de maig, el primer dia del mes i de l'any cèltic.

El calendari és l'ordenació cronològica del conjunt dels dies de l'any per setmanes i mesos. Tots els pobles i totes les cultures han tingut el seu propi calendari, que ha pausat i ritmat el temps i ha fixat els dies fastos i nefastos, les festes i commemoracions al llarg de la vida col·lectiva. Ordenar el temps forma part dels ritus de creació, de domini sobre el caos: temps de treball i de repòs, lleure o contemplació.

Els calendaris sempre han estat al servei dels interessos particulars dels qui manen, ara i sempre, o bé hi plasmaven les seves supersticions. D'ara en tenim molts exemples, d'abans us en posaré alguns.

L'antic calendari romà tenia només 304 dies distribuïts en deu mesos. Aquest calendari no tenia cap base astronòmica. Per arreglar-lo i harmonitzar-lo en períodes de temps astronòmics, cada emperador anava intercalant uns dies cada any quan li anava bé a ell o a les persones més influents del seu entorn; podríem dir que era un calendari a la carta; això va crear un caos considerable. Una de les altres reformes que

varen fer va ser establir el calendari de dotze mesos amb una durada de 29 o 31 dies i el mes de febrer de 27, a causa simplement de la superstició dels romans d'aquell temps, que consideraven que els nombres parells eren signe de mala sort i calamitats.

Finalment, l'emperador Juli Cèsar va ordenar fer un estudi seriós del calendari i es va adoptar un calendari semblant al que tenim actualment, l'any dividit en 12 mesos, gener de 31 dies, febrer com a segon mes de 29 o 30 dies i a partir d'aquí intercalant 31 o 30.

Fins llavors els noms que havien posat als mesos estaven relacionats amb noms dels seus déus, personatges mitològics o noms ordinals; però posaren juliol al mes que venia després de juny en honor a Juli Cèsar. Després l'emperador Cèsar August, atès que Juli Cèsar tenia un mes amb el seu nom, també va voler tenir-ne un de la mateixa durada i immediatament després de juliol, per això juliol i agost tenen 31 dies; varen treure del mes de febrer un dia que afegiren a l'agost i a partir de l'agost, i perquè no hi hagués 3 mesos seguits de 31 dies, varen tornar a canviar i varen intercalar 30 i 31 dies fins al final.

El calendari que utilitzam actualment ve de la reforma gregoriana, deguda al papa Gregori XIII, que va introduir l'algoritme dels anys de traspàs i el començament de la primavera, punt clau per fixar la Pasqua, la festa més important de tota la cristiandat. Pasqua sempre és el diumenge que segueix al dia de la primera lluna plena de primavera. El Papa Gregori XIII, l'any 1582 va modificar lleugerament el calendari romà (reforma gregoriana), per tal d'eliminar la diferència de 10 dies que es produïa cada 900 anys. La pervivència del calendari romà al nostre calendari actual no es limita a l'estructura únicament, també s'han conservat els noms dels mesos, i dos dels cicles festius més importants de l'any: el cicle de Nadal i el de Carnaval deriven de les antigues celebracions romanes de les "Saturnalia" i les "Lupercalia"; les quals, cristianitzades, han passat a formar part del nostre calendari festiu.

L'any 622 dC fou iniciat el calendari musulmà, de base lunar, que celebra la festa setmanal el divendres, mentre que els hebreus mantingueren el seu, coofici-

► Programa de Santa Tecla

al a Israel amb el gregorià, que celebra la seva festa el dissabte. Entre el 1793 i el 1806, França instaurà el calendari republicà, que volia esborrar totes les mesures del temps i de l'espai anteriors a la Revolució; l'any republicà s'iniciava a la tardor. Dins el predomini quasi universal del calendari gregorià, diverses organitzacions internacionals van crear un nou calendari de festes civils dedicades a la commemoració o reivindicació de fets històrics i problemes socials; així, es va dissenyar un calendari globalitzat marcat per la solidaritat i la lluita contra la malaltia i la pobresa.

LA MARE DE DÉU I EL COSTUMARI POPULAR ²

La "mare" és un símbol de la natura, de la Terra: en som nascuts, i morir és tornar a la Terra, al si matern. D'aquí que la figura materna sigui associada a la del destí. El cicle lluna-aigua-dona-terra marca la vida i la fecunditat de la natura: per això aquests elements siguin símbols materns, i també la pedra, la cova i la nit. La unió del Cel i la terra és la primera hierogàmia, d'on prové la Vida: la Terra és la Gran Mare. Segons una vella creença hi hagué una primera vida i una primera humanitat a l'interior de la Terra –en un món subterrani on hi ha rius, boscos, mars, pobles, com en l'exterior-, com un llarg embaràs, després del qual la humanitat nasqué a la llum: certes coves, pous i fonts són els forats uterins per on sorgiren els humans, als quals tornaran en morir; la sepultura en serà el retorn, i la mort, el repòs en el seu si. Aquesta primera significació tel·lúrica de la maternitat dona pas a una significació agrícola: la Terra conreada, la llavor sembrada –enterrada- en el solc vulvar romput per l'arada mascler, dona fruit –reneix-, amb la intervenció encara del Cel, a través de la pluja –semen diví- i el Sol fecundadors. La deessa mare esdevé deessa cereal, de les collites.

La dona, antigament, per la maternitat, era alhora deessa, sacerdotessa de la llar i mestressa de la família, damunt la qual exercia plena hegemonia. Aquesta gran mare tenia la filosa o el fus com a atribut. Les divinitats primitives eren femenines, en qualitat de mares (Alma mater) i dispensadores de vida.

A la mestressa de casa li corresponia parir i criar la fillada, pastar i coure el pa, filar i teixir, sembrar, tenir cura de l'aviram, cuinar, passar bugada... Cada una d'aquestes funcions estava envoltada d'una significació mítica: l'elaboració del pa tenia un sentit sagrat, sacrament natural; encendre i mantenir el foc era una funció de vestal casolana; li era reservada la sembra, perquè encomanàs fertilitat a la terra, etc.

El culte a la Mare de Déu s'inicià a partir del concili de Nicea (325), però es desenvolupà sobretot durant els segles XII i XIII. La imaginació popular supleix la insuficiència de referències a Maria en el Nou Testament desenvolupant fantasiosament un extensíssim llegendari, amb infinitat de fets anecdòtics i miracles casolans, prenent peu en els relats dels evangelis i en textos apòcrifs. La devoció creixent comporta la fundació de santuaris –sovint en llocs d'antics cultes pagans- amb imatges miracleres que atreuen romiatges i aplecs. Sant Bernat fou un dels principals impulsors del seu culte, amb el lema: "De Maria nunquam satis" (de Maria, mai prou), enllaçant amb una tradició mística i de coneixement lligat a la dona, provinent de la tradició cèltica. La seva devoció ha arrelat en gran nombre de tradicions populars –moltes d'elles cristianitzacions elementals de creences i mites precristians- i ha arribat fins a l'actualitat: les devocions del Rosari –que medita els misteris de dolor, goig i glòria de la seva vida i l'exalta en una llarga recitació lletànica-, del Carme, dels Dolors, etc. i innombrables advocacions generals, locals, anecdòtiques; les aparicions –en total, d'ençà del segle XV, l'Església ha reconegut i estudiat cinc aparicions de la Verge Maria: el 9 de desembre de 1531, a Guadalupe, Mèxic; el 27 de novembre de 1830, a París; el 19 de setembre de 1846 a La Salette, França; l'11 de febrer de 1858, a Lourdes, França; i el 13 de maig de 1917 a Fàtima, Portugal-; la proclamació dels dogmes de la Immaculada Concepció (1854) i de l'Assumpció (1950); la dedicació del maig com el "mes de Maria" i la celebració d'anys marians. La Mare de Déu ha esdevingut la Mitjancera de Totes les Gràcies.

² Vg. AMADES, Joan; Costumari català. SOLÉR I AMIGÓ, Joan; Enciclopèdia de la fantasia popular catalana. ESTELRICH; Pronòstic santjoaner per a l'any 2005.

Biniaraix

El calendari marià té quatre grans festes principals:

1. L'Encarnació o l'Anunciació o Mare de Déu de Març (25 de març). Aquest dia l'Església commemora l'anunciació de l'encarnació del Senyor a la Mare de Déu per l'arcàngel sant Gabriel.

2. L'Assumpció o Mare de Déu d'Agost o Mare de Déu Morta (15 d'agost). Misteri que fou definit com a dogma pel papa Pius XII l'any 1950. Sembla que la festa de l'Assumpció és la cristianització d'una festa ancestral encaminada a celebrar el goig de les collites entre les messes i les veremes, les dues collites mediterrànies més importants. La celebració es feia en aquest moment en què, segons creença popular, la terra està adormida i reposa. És evident l'existència d'una relació entre les idees de descans de la terra i de descans de la mare de Déu que implica la mort. Possiblement aquesta identificació, si és que no va ser establerta conscientment, va facilitar la substitució de la festa pagana per la cristiana.

En temps antic, per la Mare de Déu Morta, era festa solemne a la Seu de Ciutat, i a molts de pobles. Encara ho és a Biniaraix i a Campos, a Esporles i a Caimari, a Puigpunyent, a Sineu, a Sencelles i a Valldemossa, on se celebra la "processo de ses crestes", el nom de la qual es deu a les diademes que, restes de la indumentària escènica medieval, duent els dotze apòstols que carreguen la imatge jacent de la Mare de Déu i duen al llit voltat d'àngels barrocs i alfabetgues. També és festa solemne a Sant Jordi, de Ciutat, i a Alaró, temps enrere, sortien a ballar els cossiers.

En algunes esglésies d'Europa hi ha trossos del que se suposa vel de la Verge Maria; el tros més gros, de seda, està a França, a la Catedral de Chartres, i va aparèixer en el segle X. Està guardat en un relicari d'or, aquest tros de tela esdevé el focus d'atenció d'una gran processó anual que es realitza pels carrers de Chartres per a commemorar la festivitat de l'Assumpció de Maria.

Per què es va tardar tant, o dubtar si voleu, en la declaració del dogma de l'Assumpció de la Mare de

Déu? L'Església –el papa– es trobava davant serioses qüestions que no romanien clares: per exemple, la data i les circumstàncies de la mort de Maria resultaven desconegudes; ni tan sols se sabia amb seguretat on havia viscut la resta de la seva vida, després de la crucifixió de Jesús. S'insinuava que havia viscut amb Joan, el fill de Zebedeu, a Jerusalem, i que va morir allà. No existia cap relat de testimonis sobre l'assumpció corporal de Maria als Cels; hi havia, això sí, una tradició de pintures a l'oli que representaven aquest "quedar-se dormida" per passar d'aquesta vida a l'altra. No hi havia cap referència al Nou Testament sobre la gloriosa Assumpció de la Mare de Déu. Per això Pius XII al seu Munificentissimus Deus, parla d'aquest dogma "revelat divinament"; i una revelació no es pot posar en dubte, ja que és la base de totes les religions; sense revelació divina no hi ha Judaisme, ni Islam, ni Cristianisme: no hi ha fe.

3. La Nativitat o Mare de Déu de Setembre o Mare de Déu dels Missatges (8 de setembre).

És una festa que s'inicià a l'Orient en el segle VII i fou introduïda a Occident a finals d'aquest segle per influència dels monjos orientals que anaren a Roma. L'Església celebra el naixement de la Mare de Déu, però també es commemora el dia de les "marededéus trobades", ja que, segons la tradició, una gran part de les marededéus que hi ha a les ermites i santuaris de la més diversa advocació mariana han estat trobades en circumstàncies molt semblants. La llegenda tipus, amb les corresponents variacions locals, diu que un pastor es tem del comportament estrany d'un dels seus animals del seu ramat, que sembla enderiat a furgar en un lloc concret de la muntanya, cova, arbre, roca font o bardissa. Aleshores, intrigat per aquest comportament, el pastor inicia una recerca i acaba trobant una imatge de la Mare de Déu. Tot d'una, el pastor o les persones més notables del poble, agafen la imatge per baixar-la a l'església, però la imatge fuig durant la nit per tornar, tossuda, a l'indret de la troballa. Davant aquest fet miraculós, que acostuma a produir-se tres vegades seguides, la gent interpreta que la voluntat de la marededéu és quedar allà on l'han trobada i es decideix aixecar en aquell lloc una ermita o santuari. Moltes vegades

► Programa de Santa Tecla

s'ha interpretat l'aparició d'ermites i santuaris marians a determinats punts com la cristianització de creences, ritus i cultes pagans que es venien practicant des de temps immemorials en aquells indrets, tenguets com a veritables enclavaments màgics. La semblança entre les llegendes que expliquen l'advocació és un factor que s'ha considerat com a provatori d'aquesta hipòtesi. La freqüència amb què les imatges són trobades a l'interior de coves o soterrades, és a dir, ficades dins la terra, fa pensar en els antics cultes a la Gran Mare Terra i a diverses divinitats femenines de la fecunditat; idea a la qual també contribueix el fet que algunes d'aquestes imatges reproduïen marededéus negres. D'altra banda, fenòmens com les estranyes migracions de formigues alades que cada any van a morir al mateix santuari o ermita, i que la cultura popular interpreta com una instintiva ofrena del propi cos a la Mare de Déu després d'haver complert la seva missió reproductora, són considerats com a clars indicis del caràcter màgicotel·lúrgic d'aquests indrets. És curiosa una tradició que prové d'un apòcrif "protoevangeli de Jaume", que explica la concepció i el naixement sobrenaturals de Maria, filla de sant Joaquim i santa Anna, vells i estèrils, senyal de predestinació. Aquest és el motiu de la festa litúrgica que se celebra el 8 de setembre. Tal dia com avui floreix el romaní.

*A vint-i-u, sant Mateu;
a vint-i-nou, Miquel sia;
a vuit de setembre féu
es naixement de Maria.*

4. La Puríssima Concepció (8 de desembre). La creença que Maria, per un privilegi singular de Déu, fou concebuda sens pecat original, fou declarada dogma de fe pel papa Pius IX l'any 1854. La festa havia començat a l'Orient el segle VII i entrà al calendari romà l'any 1476. L'Església celebra la puresa de la Mare de Déu, sense màcula, és a dir, immaculada. La gent també anomena aquesta festivitat, Dia de la Immaculada. Els botiguers, a més de sant Antoni de Pàdua, també tenien la Puríssima per patrona, per això, aquest dia la guarnien amb flors de paper, o bé amb petxines i caragols

de mar, una tradició ben viva en segons quins llocs de Mallorca.

Fixau-vos com aquestes quatre celebracions marianes se situen devora cada una de les quatre estacions, per això la tradició assegura que el romaní i la farigola floreixen sempre que s'acosta una festa de la Mare de Déu.

Bé, estimats amics i amigues que heu tenguut la paciència de suportar aquests mots que he perfilat amb el desig que aconsegueixin el propòsit pel qual els vaig compondre: que sapiguem viure i sentir la festa en tota la seva plenitud i grandesa, que ens serveixi per establir nous lligams i ponts d'enteniment, que ens faci més humans en el sentit diví de la paraula. I també que valorem els mots, el sentit de les frases que deim, la importància del llenguatge peça clau per a poder entendre'ns. Si és important que vos contaré, per acabar, l'anècdota dels dos frares que se'n varen anar a Roma per demanar permís al sant Pare si podien fumar. Eren un dominic i un jesuïta i convingueren de tornar-se a trobar una vegada haver vist el Papa. Al cap d'una setmana es tornaren a trobar al mateix lloc: el dominic tot trist i compungit, el jesuïta ben content i amb cara de Pasqua. "Però vós què li heu demanat al sant Pare?", preguntà el jesuïta al dominic. "Jo li he demanat si podia fumar mentre resava, i m'ha dit que no", digué el frare dominic. "Ah -respongué el jesuïta-, és que jo li he demanat si podia resar mentre fumava, i m'ha dit que sí".

Bones festes, viviu-les en harmonia i donau felicitat: és la manera més segura i eficient de ser tots nosaltres feliços.

**DONANTS DE SANG
DE MALLORCA**

GERMANDAD DE DONANTS DE SANG

Delegació de Selva

Agrupació Local de Voluntaris de Protecció Civil del Municipi de Selva

DOTZE ANYS EN MARXA I AL TEU COSTAT

L'Agrupació Local de Voluntaris de Protecció Civil del Municipi de Selva, és una organització de caire humanitari i altruista, que actua de manera desinteressada i solidària.

L'Agrupació té com a finalitat la col.laboració amb la previsió i prevenció de situacions de greu risc col·lectiu, catàstrofe o calamitat pública que puguin plantejar-se en el municipi, en la protecció i socors de les persones i dels béns quan aquestes situacions es produeixin, i en el restabliment de la normalitat a l'àrea afectada.

Per garantir l'eficàcia dels serveis, tots els voluntaris obtindran un nivell mínim de coneixements sobre els diferents camps que integren la Protecció Civil, formació continuada a càrrec de les diferents administracions in-

volucrades: Govern de les Illes Balears, Ajuntament de Selva, etc.

Totes les actuacions d'emergència desenvolupades per l'Agrupació són actuacions no policials, com per exemple: Accidents de trànsit, incendis forestals i agrícoles, rescats i salvaments, inundacions, primers auxilis...

L'Agrupació té plena potestat d'actuació davant les emergències descrites sempre i quan sigui l'únic servei al lloc en concret, i posant-se a disposició dels serveis professionals en el moment de la seva presència, Policia Local, Guardia Civil, Bombers, Serveis sanitaris, Ibanat...

Des de l'Agrupació de Voluntaris de Protecció Civil volem agrair a totes aquelles persones i institucions que ens han donat suport moral per desenvolupar durant aquests dotze anys, aquesta bellíssima tasca:

"Ajudar i donar la mà als nostres veïnats."

FES-TE VOLUNTARI, EL NOSTRE MUNICIPI ET NECESSITA, T'ESPERAM !!!

Telèfon d'emergència: ..... **UUDOS - 112**
Ajuntament de Selva: **971 515 006**

Protecció Civil Selva: **971 873 560**
Policia Local Selva: **619 900 112**

PROTECCIÓ CIVIL

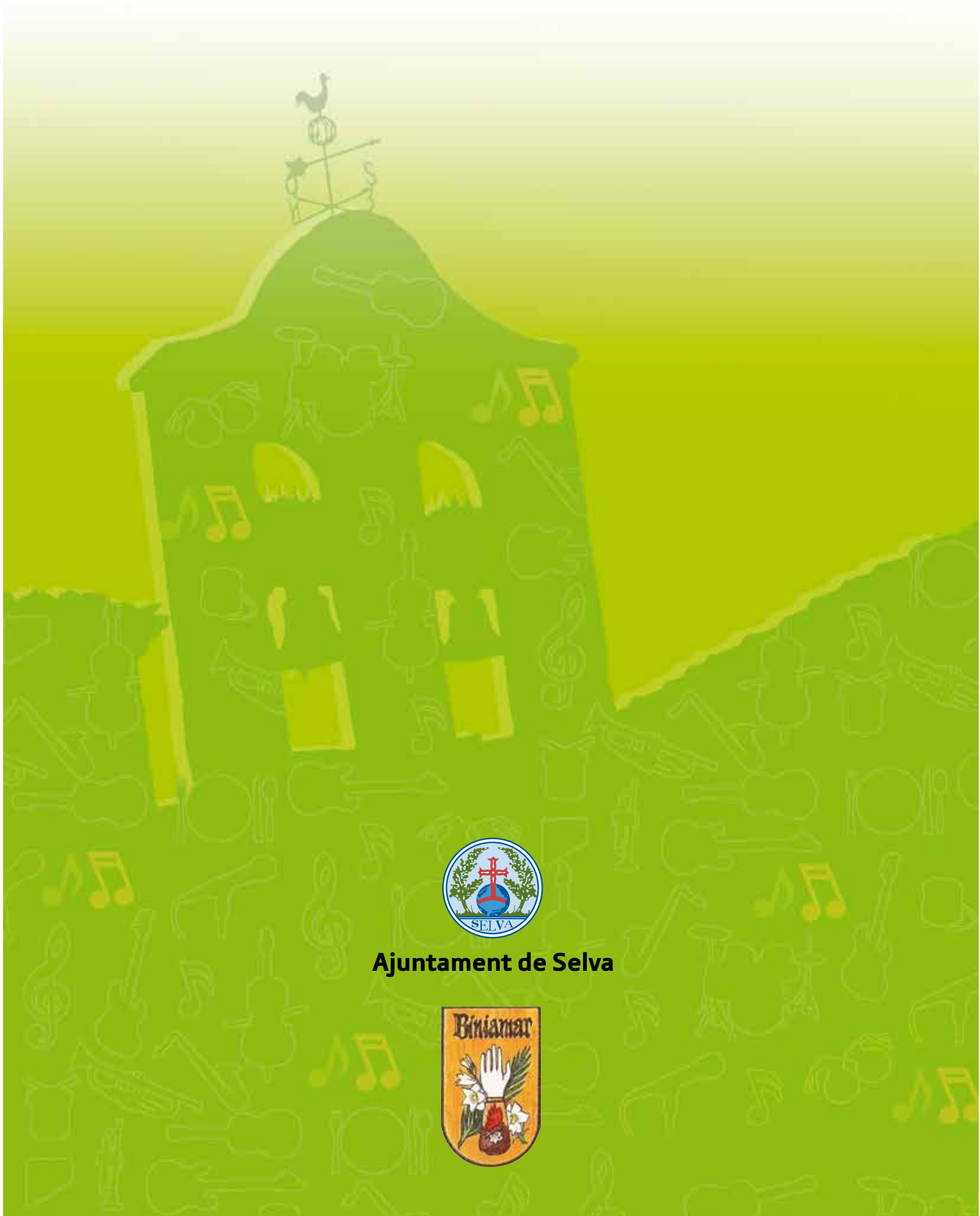
**Ajuntament de Selva
Policia Local**

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Interior

**Centre
d'Emergències**

Ajuntament de Selva

